



Toimivan moniammatillisen, monitoimijaisen ja monialaisen yhteistyön rakentuminen

Aino Äikäs

Yliopistonlehtori, KT, Itä-Suomen yliopisto

aino.aikas@uef.fi

TUUVET



Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö



UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND



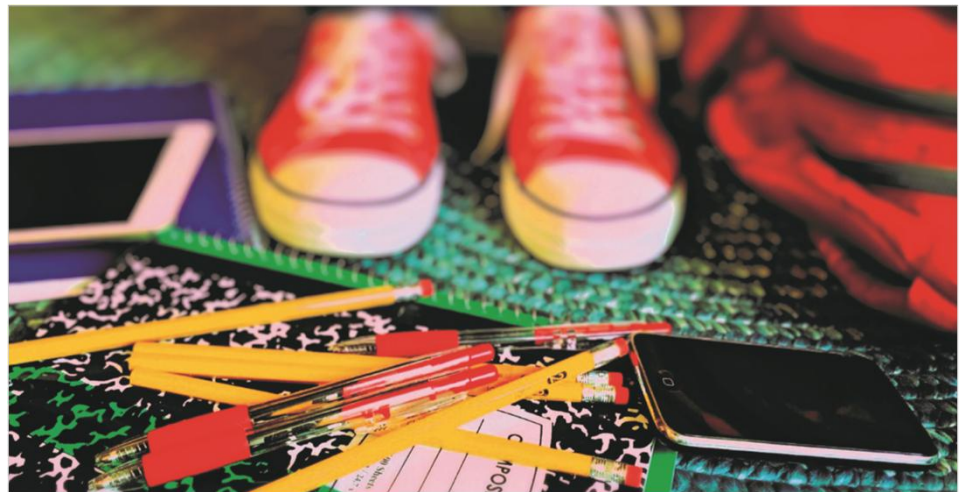
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Yhteistyössä
VALTERI



Luennon askelmerkkejä

- Määritelmiä ja teoreettisia lähtökohtia moniammatilliseen yhteistyöhön
- Tutkimusesimerkkejä moniammatillisen, monialaisen ja monitoimijaisen työn kehittämiseen
- Pohdinta- ja keskustelutehtäviä
- Tauko pidetään klo 10.15-10.30



TUVET

Moniammatillisen yhteistyön toteuttaminen

Moniammatillisen yhteistyön toteuttamiseen on monenlaisia malleja. Esim. Bronstein (2003):

- keskinen riippuvuus
- uudelleen rakentuvat ammatilliset toimintatavat
- joustavuus
- tavoitteiden yhteinen omistajuus
- prosessin reflektointi

Työskentelyyn vaikuttavat tekijät:

- ammatillinen rooli
- rakenteelliset tekijät
- persoonalliset tekijät
- yhteinen historia



Bronstein, L. 2003. A model of interdisciplinary collaboration.

Opettaja yksin tai itse
Kohtuuton kuormitus
Ei tukea
Ei työparia

Kasautuva oppilashuoltotyö

heikko

Luottamus

Hajoava oppilashuoltotyö

Yhteistyön mahdollisuudet vähäisiä
Mielenkiinto ei suuntaudu oppilashuoltokysymyksiin
Vastuunkantajia vaikea löytää
Oppilashuoltotyötä ei tehdä

TUVET

Sitoutuminen oppilashuoltotehtävään

vahva

heikko

Toimintaympäristöt kunnossa
Palvelurakenne kunnossa
Tukitoimia seurataan ja arvioidaan
Dynaamisuus, tehokkuus ja tarkoituksenmukaisuus
Yhteistyö

Yhteisöllinen oppilashuoltotyö

toimintaympäristöön vahva

Sektoroituva oppilashuoltotyö

Hyvä toimintaympäristö
Asioita ulkoistetaan
Tukiprosessit jäävät kesken
Ei seurantaa
Luotetaan oppilashuoltotyön toteutumiseen

Oppilashuoltotyön typologia

Koskela, T. 2009. Perusopetuksen oppilashuolto Lapissa opettajien käsityksen mukaan. Rovaniemi: Lapin yliopisto.


Moniammatillisuus, monialaisuus ja monitoimijaisuus pedagogisina keinoina

- Vaativan erityisen tuen toimijoita (N=104)
- Mitä elementtejä on mukana ja mitä pidetään tärkeinä tekijöinä toimivassa moniammatillisessa työskentelyssä?
- Lisäksi vastaajia pyydettiin määrittelemään mm. moniammatillinen yhteistyö, monialainen yhteistyö sekä monitoimijainen yhteistyö.



TUVET

Käsitteiden erot ja yhtäläisyydet



Monialaisuus	<ul style="list-style-type: none">• Hallinnollisuus, neutraalimpaa• Sosiaalitoimi, terveystoimi, sivistystoimi, eri tahot yhdessä
Moniammatillisuus	<ul style="list-style-type: none">• Ammatillisuus, ammattilaiset, asiantuntijuus, aktiivista• Osaamisen jakaminen
Monitoimijuus, monitoimijaisuus	<ul style="list-style-type: none">• Toimijuus, aktiivista• Lapsi, nuori, perhe, asiakas, oppilas

Moniammatillisuus?

Korostuu

- ❖ Vuorovaikutus
- ❖ Ammatillisuus ja asiantuntijuus
- ❖ Yhteiset tavoitteet ja päämäärät
- ❖ Asiakkaan / oppilaan hyvä
- ❖ Osaamisen jakaminen



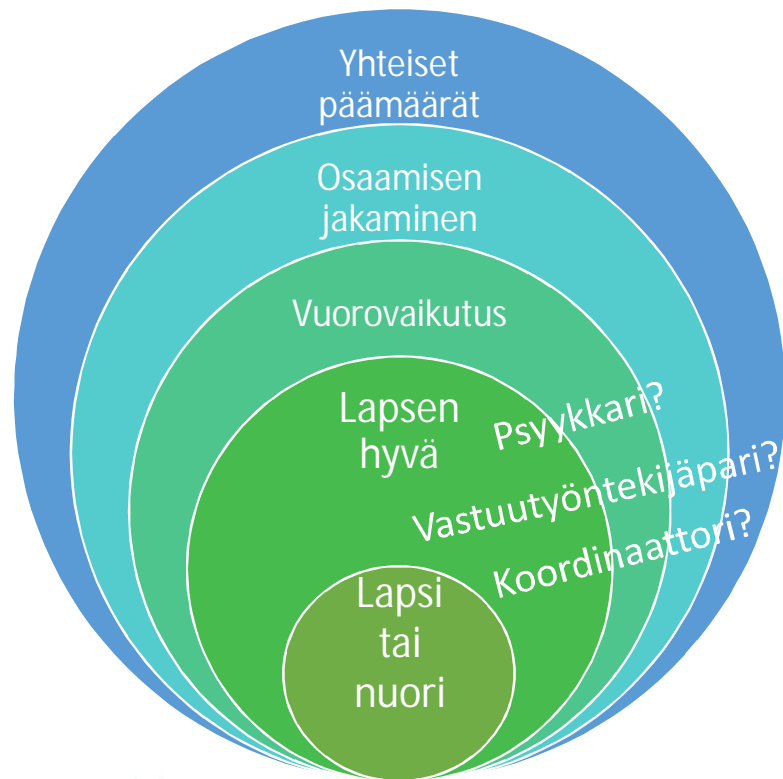
TUVET

Päivi Tynjälä: Integratiivisen pedagogiikan malli (mukailien Tynjälä 2018; Tynjälä & Kallio 2010, Tynjälä & Gijbels 2012)

Osallistuminen sosiaalisiin tilanteisiin ja aitoihin toimintakäytänteisiin



Toimiva moniammatillinen työskentely?



- Luottamus
- Sitoutuminen
- Arvostaminen
- Kyky ja halu ratkaista ongelmia yhdessä
- Yhteistoiminnallisuus
- Asiantuntijuus

TUVET

Moniammatillisuutta edistävät rajanylitykset (mukaillen Kekoni, Mönkkönen, Hujala, Laulainen & Hirvonen 2019)

Kulttuuristen rajojen ylitys

- Toimintakulttuurit ja erilaiset työtavat
- Yhteinen kieli
- Jaettu asiantuntijuus

Asenteellisten rajojen ylitys

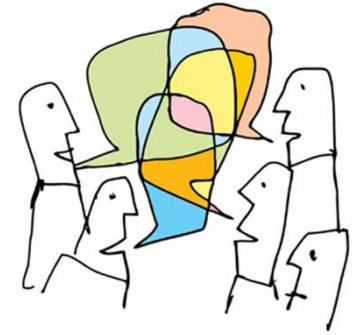
- Työreiviirin ylittäminen ja jakaminen
- Työtapojen kriittinen tarkastelu
- Rohkeus

Asiantuntijuuteen liittyvien rajojen ylitys

- Kehittämisosaaaminen
- Toisten asiantuntijuuksien hyödyntäminen
- Yhteinen tietämys

TUVET

Pohdi ja keskustele



- Millaisista moniammatillisen työskentelyn muodoista sinulla on kokemusta?
- Missä olet itse joutunut / saanut ylittää asenteellisia rajoja, asiantuntijuuteen liittyviä rajoja tai kulttuurisia rajoja?
- Mikä moniammatillisen työskentelyn arvo on oman työtehtäväsi ja asiakkaasi / oppilaasi kannalta?

TUVET

Monialaisuus?

Korostuu

- ❖ Eri hallinnon alat ja tahot
- ❖ Poikkihallinnollisuus
- ❖ Ennaltaehkäisy
- ❖ Yhteisöllisyys
- ❖ Yhteiset toimintamallit



TUVET

Monitoimisuus?

Korostuu

- ❖ Yksilön näkökulman huomioiminen
- ❖ Oppilas, asiakas ja perhe sekä näiden osallisuus
- ❖ Pyrkimys tasa-arvoon



TUVET

Toimiva *monitoimijainen* työskentely?

- Lapsen osallisuus, huoltajan osallisuus sekä vahvuuksien sanoittaminen (olivat mukana toimivassa moniammatillisessa yhteistyössä ja koettiin tärkeinä)
- Selkokieliisyys
- Yhteinen kieli, samanlaiset viestit lapselle/nuorelle
- Yhteinen kieli huoltajien kanssa, tulkki
- Yksilöllisen kommunikointikeinon huomioiminen ja käyttö
- Vuorovaikutustilanteiden luominen ja harjoittelu

TUVET

Lapsen osallisuus?

Osallisuus mahdollisuuksien kautta (Thomas 2002)

- Mahdollisuus valintaan
- Mahdollisuus saada tietoa tilanteesta ja omista oikeuksistaan
- Mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoprosessiin
- Mahdollisuus ilmaista omat ajatuksensa ja näkemyksensä
- Mahdollisuus saada tukea ja apua osallistumiseen
- Mahdollisuus itsenäisiin päätöksiin (kykyjen mukaan)

Thomas, N. 2002. Children, Family and the State. Decision-Making and Child Participation.



Vahvuuksien löytäminen, huomioiminen ja sanoittaminen

- Onnistumiskokemuksia tilanteista, joissa lapsi tai nuori voi hyödyntää vahvuuksiaan ja taitojaan
- Vahvuuksien arviointi tutkituilla välineillä esim. KTVA (Sointu ym. 2018) → näiden sanoittaminen ja mukaan ottaminen HOJKS-keskusteluihin
- Valinnanmahdollisuus, kiinnostuksen kohteiden huomiointi
- Huomio prosessiin, ei vain lopputulokseen, ohjaavaa palautetta tehtäväkohtaisesti jo työskentelyn aikana. Formattiivisen arvioinnin keinot (Atjonen 2015)

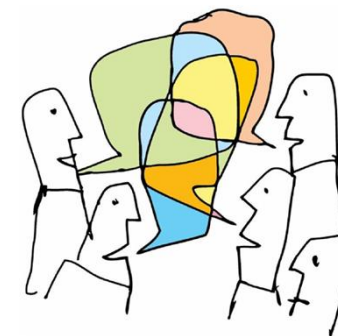
TUVET

- Opintojen aikana ja erityisesti siirtymävaiheen työelämään lähestyessä tietoa eri ammattialoista monenlaisia kanavia hyödyntäen, esimerkiksi internet, konkreettiset oppaat, kuvat, kertominen, vierailut
- Selkeää ja aitoa palautetta ja kannustusta nuoren läheisiltä, opettajilta, ohjaajilta ja vertaisilta
- Harjoitusta palautteen vastaanottamiseen ja sen hyödyntämiseen sekä itsearviointiin
- Nuoren omien tunnekokemusten pohdinta esimerkiksi visuaalisten tunnekorttien avulla, tarvittaessa harjoitusta rentoutumiseen ja oman kehon ja sen tuntemusten hahmottamiseen
- Huoltajille tietoa näiden asioiden merkityksestä ja miten nuoren minäpystyvyyttä voi tukea kotona ja vapaa-ajalla

Vellonen V. & Äikäs, A. 2017. Osallisuuden ja minäpystyvyyden vahvistaminen kun nuorella on laaja-alaisia tuen tarpeita.

TUVET

Pohdi ja keskustele



- Kuvitelkaa jokin asiakastilanne / oppilastilanne.
- Miettikää yhdessä, miltä asiakkaasta / oppilaasta tuntuu, kun hän tulee moniammatilliseen kokoukseen, jossa käsitellään hänen hoitoaan / opetuksen järjestämistään / palveluitaan.
- Mitä asiakkaan / oppilaan mielessä liikkuu?
- Mitä hän kenties pelkää tai odottaa?
- Miten hän itse haluaisi tulla kuulluksi?

TUVET

Lähteitä ja kirjallisuutta

- Atjonen, P. 2015. Kehittävä arviointi.
- Bronstein, L. 2003. A model of interdisciplinary collaboration.
- Kekoni, T., Mönkkönen, K., Hujala, A., Laulainen, S., & Hirvonen, J. 2019. Moniammatillisuus käsitteinä ja käytänteinä. Teoksessa K. Mönkkönen, T. Kekoni & A. Pehkonen (toim.) Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla.
- Koskela, T. 2009. Perusopetuksen oppilashuolto Lapissa opettajien käsityksen mukaan. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Sointu, E., Lappalainen, K., Hotulainen, R., Kuorelahti, M., Närhi, V., Lambert, M. C., & Savolainen, H. (2018). Käyttäytymisen ja tunteiden vahvuuksien arviointiväline (KTVA). e-Erika : Erityispedagogista tutkimusta ja koulutuksen arviointia, 2018 (2), 19-22. Retrieved from https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/e-erika_2_2018...
- Thomas, N. 2002. Children, Family and the State. Decision-Making and Child Participation.
- Tynjälä, P. 2018. Integrative pedagogy. Presentation in Flipped Classroom-seminar in the UEF 22.3.2018.
- Tynjälä, P. & Gijbels, D. 2012. Changing World: Changing Pedagogy. The World of Work: Continuous Change. Transitions and Transformations in Learning and Education. Chapter 13.
- Vellonen V. & Äikäs, A. 2017. Osallisuuden ja minäpystyvyyden vahvistaminen kun nuorella on laaja-alaisia tuen tarpeita. Teoksessa S. Puukari, K. Lappalainen & M. Kuorelahti (toim.) Ohjaus ja erityisopetus oppijoiden tukena. PS-kustannus. S. 185-199.



Kiitos!



UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi

 @UniEastFinland


 itasuomenyliopisto.UEF

 uefvideot

 blogs.uef.fi

 uniuef

 @uniuef

 University of Eastern Finland

TUVET